

פרשת ראה

כו רֹאֵה אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה: **כו** אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אִתְּכֶם הַיּוֹם: **כז** וְהַקְלָלָה אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסָרְתֶם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אִתְּכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יִדְעֶתֶם: (ס) **כט** וְהָיָה כִּי יֵבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בֹּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה עַל־הָעָרִים וְאֶת־הַקְלָלָה עַל־הָעִיבִל: **ל** הֲלֹא־הִמָּה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶרֶךְ מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּעֶרְבָה מֹול הַגְּלִיל אֶצֶל אֱלֹנֵי מֶרֶה: **לא** כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן לְבֹא לְרִשֵּׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וְיִשְׁבְּתֶם־בָּהּ: **לב** וְשִׁמְרַתֶם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם: **יב** **א** אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ לְרִשְׁתָּהּ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאָדָמָה: **ב** אַבְדָּ תֵּאבְדוּן אֶת־כָּל־הַמִּקְלָמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ־שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אַתֶּם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם עַל־הָהָרִים הָרָמִים וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן: **ג** וְנִתְצַתֶּם אֶת־מִזְבְּחֹתֶם וְשִׁבְרֹתֶם אֶת־מִצְבְּחֹתֶם וְאֲשִׁירֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם

כו רֹאִי¹ שֶׁאֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם יוֹם זֶה בְּרָכוֹת² וּקְלָלוֹת: **כו** אֵת בְּרָכוֹת אִם תִּקְבְּלוּ לְמִצְוֹת שֶׁל ה' אֱלֹקֵיכֶם שֶׁאֲנִי מִצְוֶה אִתְּכֶם יוֹם זֶה: **כז** וּקְלָלוֹת אִם לֹא תִקְבְּלוּ לְמִצְוֹת שֶׁל ה' אֱלֹקֵיכֶם וְשִׁטִּיתֶם³ מִן הַדֶּרֶךְ שֶׁאֲנִי מִצְוֶה אִתְּכֶם יוֹם זֶה לָלֶכֶת אַחֲרֵי טַעוּיוֹת הָעַמִּים שֶׁלֹּא יִדְעֻתֶם: (ס) **כט** וְהָיָה כִּי יִכְנִסֶדְךָ⁴ ה' אֱלֹקֶיךָ לָאָרֶץ שֶׁאַתָּה נֹכֵס לָשֶׁם לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֵת הַמְּבֹרָכִים⁵ עַל הָהָר שֶׁל גְּרִיזִים וְאֵת הַמִּקְלָלִים⁶ עַל הָהָר שֶׁל עֵיבֵל: **ל** הֲלֹא הִמָּה בְּעֶבֶר שֶׁל הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶרֶךְ כְּנִיסַת הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי שִׁוְשָׁב בְּמִישׁוֹר⁷ לְמוֹל הַגְּלִיל בְּצֶד⁸ מִישׁוֹרֵי מוֹרֶה: **לא** כִּי אַתֶּם עוֹבְרִים אֵת הַיַּרְדֵּן לְהַכְנִס לְרִשֵּׁת אֵת הָאָרֶץ שֶׁה' אֱלֹקֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם אוֹתָהּ וְיִשְׁבְּתֶם בָּהּ: **לב** וְשִׁמְרַתֶם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַחֻקִּים וְאֵת הַדִּינִים שֶׁאֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם יוֹם זֶה: **יב** **א** אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַדִּינִים שֶׁתִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ שֶׁנָּתַן ה' הָאֱלֹקִים שֶׁל אֲבוֹתֶיךָ לָךְ לְרִשְׁתָּהּ כָּל הַיָּמִים שֶׁאַתֶּם קַיָּמִים עַל הָאָרֶץ: **ב** אַבְדָּ תֵּאבְדוּן אֵת כָּל הַמִּקְלָמוֹת שֶׁעָבְדוּ שֵׁם הָעַמִּים שֶׁאַתֶּם יוֹרְשִׁים אוֹתָם אֵת טַעוּיוֹתֵיהֶם עַל הָהָרִים הָרָמִים וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן: **ג** וְנִתְצַתֶּם אֵת מִזְבְּחוֹתֶם⁹ וְשִׁבְרֹתֶם אֵת מִצְבֹּתֶם וְאֲשִׁירֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ וְצִלְמֵי טַעוּיוֹתֵיהֶם

כו חֲזוּ דֹאֲנָא יְהִיב קִדְמִיכוֹן יוֹמָא דִּין בְּרָכָן וּלְוִטִין: **כו** יֵת בְּרָכָן אִם תִּקְבְּלוֹן לְפִקּוּדֵי דִּין אֱלֹהִיכוֹן דֹּאֲנָא מְפָקִיד יִתְכוֹן יוֹמָא דִּין: **כז** וּלְוִטִין אִם לֹא תִקְבְּלוֹן לְפִקּוּדֵי דִּין אֱלֹהִיכוֹן וְתִסְטוֹן מִן אוֹרְחָא דֹּאֲנָא מְפָקִיד יִתְכוֹן יוֹמָא דִּין לְמַהֲד בְּתַר טַעוּת עַמְמִיָּא דִּלָּא יִדְעֻתוֹן: (ס) **כט** וְהָיָ אֲרִי יַעֲלִנְךָ יי אֱלֹהֶיךָ לְאַרְעָא דְאַתָּה עָלִיל לְתַמָּן לְמִרְתָּה וְתַתִּין יֵת מְבֹרְכִיָּא עַל טוֹרָא דְגְרִיזִין וְיֵת מְלֻטְטִיָּא עַל טוֹרָא דְעֵיבֵל: **ל** הֲלֹא אֲנוֹן בְּעֶבְרָא דִּירְדְנָא אַחוּרֵי אוֹרְחַ מַעֲלֵי שְׁמָשׁ בְּאַרְעַ כְּנַעֲנָא דִּיחִיב בְּמִישְׁרָא לְקַבִּיל גְּלִילָא בְּסִטֵּר מִישְׁרֵי מוֹרֶה: **לא** אֲרִי אַתוֹן עֹבְרִין יֵת יַרְדְנָא לְמִיעֵל לְמִירַת יֵת אַרְעָא דִּין אֱלֹהִיכוֹן יְהִיב לָכוֹן וְתִירְתוֹן יֵתָּה וְתַתְּבוֹן בָּהּ: **לב** וְתִטְרוֹן לְמַעַבְד יֵת כָּל קִימִיָּא וְיֵת דִּינִיָּא דֹּאֲנָא יְהִיב קִדְמִיכוֹן יוֹמָא דִּין: **יב** **א** אֵלִין קִימִיָּא וְדִינִיָּא דִּתְטְרוֹן לְמַעַבְד בְּאַרְעָא דִּיחִיב יי אֱלֹהֵיךָ דְאַבְהֶתְךָ לָךְ לְמִרְתָּה כָּל יוֹמִיָּא דְאַתוֹן קַיָּמִין עַל אַרְעָא: **ב** אַבְדָּא תֵּאבְדוֹן יֵת כָּל אַתְרִיָּא דְפִלְחוֹ תַמָּן עַמְמִיָּא דְאַתוֹן יִרְתִּין יֵתָּהוֹן יֵת טַעוּתָּהוֹן עַל טוֹרִיָּא רְמִיָּא וְעַל רְמִתָּא וְתַחֲזוֹת כָּל אֵילָן עֲבוּף: **ג** וְתִתְרַעוֹן יֵת אִיגוּרִיהוֹן וְתִתְבְּרוֹן יֵת קְמִתָּהוֹן וְאֲשִׁירִיהוֹן תִּיקְדוֹן בְּנוֹרָא וְצִלְמֵי טַעוּתָּהוֹן

¹ בראשית לט, יד ועוד.

² תרגום תהלים כא, ד ז ועוד (וראה בראשית מט, כה; דברים לג, כג).

³ ראה במדבר ה, יב יט כ כט.

⁴ מחברת הערוך לר"ש בן פרחון ערך 'בוא'; וראה רש"י סנהדרין פח: ד"ה שייף.

⁵ ראה בראשית יב, ג; מט, כא.

⁶ ראה בראשית יב, ג; במדבר ה, יח יט כב כד כז; יונתן שמואל ב' טז, ה יג; ירמיהו טו, י.

⁷ לעיל ג, י; ד, מג.

⁸ להלן לא, כו.

⁹ מזבח לע"ז נקרא באונקלוס ויונתן (שופטים ו, כה ועוד) 'אִינוֹרָא', בשונה ממזבח לשמים שנקרא 'מִדְבַּחָא'.

תַּגְדֵּעוּן וְאַבְדַתֶּם אֶת־שִׁמְם מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא: ^ד לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ^ה כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־שְׁבִיטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת־שִׁמּוֹ שָׁם לִשְׁכֹּנָה תִּדְרָשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה: ^ו וְהִבַּאתֶם שָׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם וּזְבַחֵיכֶם וְאֵת מַעֲשְׂרֹתֵיכֶם וְאֵת תְּרוּמַת יְדֵכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבָתֵיכֶם וּבִכְרֹת בְּקִרְבְּכֶם וּצְאֻנְכֶם: ^ז וְאֶכְלֹתֶם־שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמִיחָתֶם בְּכָל־מִשְׁלַח יְדֵכֶם אֹתָם וּבִתְיִבֵּם אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ^ח לֹא תַעֲשׂוּן כֹּכָל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עֹשִׂים פֶּה הַיּוֹם אִישׁ כִּלְהִישָׁר בְּעֵינָיו: ^ט כִּי לֹא־בָאתֶם עַד־עַתָּה אֶל־הַמְּנוּחָה וְאֶל־הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: ^י וְעִבְרַתֶּם אֶת־הַיַּרְדֵּן וּיִשְׁבַּתֶּם בְּאַרְץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֹתְכֶם וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל־אֲיִבֵיכֶם מִסְבִּיב וּיִשְׁבַּתֶּם־בְּטָח: [שְׁנִי] ^{יא} וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לִשְׁכֹּן שִׁמּוֹ שָׁם שָׁמָּה תִבְיֹאוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצִּוֶּה אֹתְכֶם עֹלֹתֵיכֶם וּזְבַחֵיכֶם מַעֲשְׂרֹתֵיכֶם וּתְרֹמַת יְדֵכֶם וְכָל־מִבְּחַר נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ לַיהוָה: ^{יב} וּשְׂמִיחָתֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֹתָם

תַּקְצִצוּן ^{יג} וְאַבְדַתֶּם אֶת שִׁמְם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא: ^ד לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לִפְנֵי ^{יא} ה' אֱלֹהֵיכֶם: ^ה כִּי אִם לְמָקוֹם שִׁירְצָה ^{יב} ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׁבִיטֵיכֶם לִשְׁכֹּן ^{יג} שְׁכִינְתוֹ שָׁם לְבֵית שְׁכִינְתוֹ תִּדְרָשׁוּ וּבָאתֶם ^{יד} לָשׂוּם: ^ו וְהִבַּאתֶם לָשׂוּם עֹלֹתֵיכֶם וּשְׂחִיטָה ^{יז} קִדְשֵׁיכֶם וְאֵת מַעֲשְׂרוֹתֵיכֶם וְאֵת הַפְּרִשָׁת יִדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבִכּוּרֵי ^{יח} בְּקִרְבְּכֶם וּצְאֻנְכֶם: ^ז וְאֶכְלֹתֶם שָׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמִיחָתֶם בְּכָל הַשְּׂשֻׁט ^{יט} יִדְכֶם אֹתָם וְאִישׁ ^{יח} בְּתִיבֵם שֶׁבִּרְכָּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ: ^ח לֹא תַעֲשׂוּן כֹּכָל שֶׁאֲנַחְנוּ עֹשִׂים פֶּה יוֹם זֶה אִישׁ כָּל שִׁפְשֹׁר ^כ בְּעֵינָיו: ^ט כִּי לֹא בָאתֶם עַד עַתָּה לְבֵית ^{כא} הַמְּנוּחָה וּלְנַחֲלָה שֶׁה' אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: ^י וְעִבְרַתֶּם אֶת הַיַּרְדֵּן וּיִשְׁבַּתֶּם בְּאַרְץ שֶׁה' אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֹתְכֶם וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל אוֹיְבֵיכֶם מִסְבִּיב וּיִשְׁבַּתֶּם לְבֶטַח: [שְׁנִי] ^{יא} וְהָיָה הַמָּקוֹם שִׁירְצָה ה' אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לִשְׁכֹּן שְׁכִינְתוֹ שָׁם לָשׂוּם תִּבְיֹאוּ אֶת כָּל שֶׁאֲנִי מַצִּוֶּה אֹתְכֶם עֹלֹתֵיכֶם וּשְׂחִיטָה קִדְשֵׁיכֶם מַעֲשְׂרוֹתֵיכֶם וְהַפְּרִשָׁת יִדְכֶם וְכָל מִיטֵב ^{כב} נִדְרֵיכֶם שֶׁתִּדְּרוּ לִפְנֵי ה': וּשְׂמִיחָתֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֹתָם

תַּקְצִצוּן וְתִבְדּוּן יֵת שׁוּמָהוּן מִן אֶתְרָא הַהוּא: ^ד לֹא תַעֲבֹדוּן כֵּן קִדְם יי אֱלֹהֵכֹן: ^ה אֱלֹהִין לְאֶתְרָא דִּיתְרַעִי יי אֱלֹהֵכֹן מִכָּל שְׁבִיטִיכֹן לְאֶשְׁרָאָה שְׁכִינִיתִיה תִּמָּן לְבֵית שְׁכִינִיתִיה תִּתְבָּעוּן וְתִיתּוּן לְתִמָּן: ^ו וְתִיתּוּן לְתִמָּן עֲלֻתִיכֹן וְנִכְסִית קִדְשִׁיכֹן וְיִית מַעְסְרִיכֹן וְיִית אֶפְרָשׁוֹת יִדְכֹן וְנִדְרִיכֹן וְנִדְבָתִיכֹן וּבִכּוּרֵי תוֹרִיכֹן וְעִנְכֹן: ^ז וְתִיכְלוּן תִּמָּן קִדְם יי אֱלֹהֵכֹן וְתַחֲדּוּן בְּכָל אוֹשְׁטוֹת יִדְכֹן אֹתוֹן וְאָנֶשׁ בְּתִיכֹן דְּבִרְכָךְ יי אֱלֹהֶיךָ: ^ח לֹא תַעֲבֹדוּן כֹּכָל דְּאֲנַחְנָא עֲבָדִין כָּא יוֹמָא דִּין גְּבַר כָּל דְּכָשֵׁר בְּעֵינֹהִי: ^ט אָרִי לֹא אֶתִיתּוֹן עַד כְּעַן לְבֵית גִּיחָא וּלְאֶחְסָנָתָא דִּי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב לָךְ: ^י וְתַעֲבֹדוּן יֵת יִרְדְּנָא וְתִתְבּוּן בְּאַרְעָא דִּי אֱלֹהֵכֹן מִחֲסִין יִתְכֹן וְיִנִּיחַ לְכֹן מִכָּל בְּעָלֵי דְּבִיכֹן מִסְחֹר סְחֹר וְתִתְבּוּן לְרַחֲצֹן: [שְׁנִי] ^{יא} וְיְהִי אֶתְרָא דִּיתְרַעִי יי אֱלֹהֵכֹן בִּיה לְאֶשְׁרָאָה שְׁכִינִיתִיה תִּמָּן לְתִמָּן תִּיתּוּן יֵת כָּל דְּאָנָא מִפְּקִיד יִתְכֹן עֲלֻתִיכֹן וְנִכְסִית קִדְשִׁיכֹן מַעְסְרִיכֹן וְאֶפְרָשׁוֹת יִדְכֹן וְכָל שְׁפַר נִדְרִיכֹן דְּתִדְּרוּן קִדְם יי: ^{יב} וְתַחֲדּוּן קִדְם יי אֱלֹהֵכֹן אֹתוֹן

¹⁰ הלשון 'קצץ' נמצאת גם במקרא (שמות לט, ג ועוד).
¹¹ בראשית כג, יב ועוד.
¹² יונתן מיכה ו, ז; מלאכי א, ח.
¹³ להלן פסוק יא; במדבר יד, ל ועוד.
¹⁴ בראשית מה, יט.
¹⁵ ראה ויקרא ח, טו ועוד, ובתרגום דבה"ב ל, יז.
¹⁶ יונתן יחזקאל כ, מ [ובלשון זו רגיל אונקלוס לתרגם קרבן שלמים 'נכסת קדש'א'].
¹⁷ הצורה 'בכור' נמצאת גם בלשון המקרא (ישעיהו יד, ל; תהלים קלה, ח; נחמיה י, לו).
¹⁸ הלשון 'הושטה' נמצאת גם במקרא (אסתר ד, יא; ה, ב; ח, ד).
¹⁹ בראשית יא, ז ועוד.
²⁰ הלשון 'כשר' נמצאת גם במקרא (אסתר ח, ה; קהלת י, י; יא, ו).
²¹ מקום מיוחד לדבר מסויים מתורגם בלשון 'בית', כמו 'בית זרע' (ויקרא כז, טז) 'בית מישד קטמא' (ויקרא ד, יב) ועוד.
²² שמות כב, ד [הלשון 'שפר' הוא תרגום של 'יפה' (ראה בראשית יב, יד ועוד), אלא ש'יפה' בתרגום ובלשון חז"ל משמש גם במובן של 'טוב'].

וּבְנִיכֶם וּבְנִתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאֹמְהֵתֵיכֶם
וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין לֹ
חֶלֶק וְנַחֲלָה אֵתְכֶם: ^א הַשֹּׁמֵר לְךָ
פֶּן־תַּעֲלֶה עֲלֵיךָ בְּכָל־מָקוֹם
אֲשֶׁר תִּרְאֶה: ^ד כִּי אִם־בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ
שָׁם תַּעֲלֶה עֲלֵיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כָּל
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצֹוֹ: ^{טו} רַק בְּכָל־אוֹת
נִפְשֶׁךָ תִּזְבַּח | וְאָכַלְתָּ בָשָׂר
כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ
בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר וְאִכְלָנוּ
כַּצִּי וְכֶאֱיִל: ^{טז} רַק הַדָּם
לֹא תֹאכְלוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ
כַּמַּיִם: ^{יז} לֹא־תוֹכֵל לֵאכֹל בְּשַׁעְרֶיךָ
מִעֶשֶׂר דִּגְגָךָ וְתִירֹשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ
וּבְכֹרֶת בִּקְרֶךָ וְצֹאנְךָ וְכָל־נִדְרֶיךָ
אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ וְנִדְבַתִּיךָ וְתִרְוַמַת יָדְךָ: ^{יח}
כִּי אִם־לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלָנוּ
בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ
אֹתָהּ וּבְגֶךָ וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ
וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְשִׁמְחַת לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַשְׁלַח יָדְךָ: ^{יט}
הַשֹּׁמֵר לְךָ פֶּן־תַּעֲזֹב אֶת־הַלְוִי
כָּל־יָמָיךָ עַל־אֲדָמְתְּךָ: (ס) כִּי־יִרְחִיב
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לְךָ
וְאִמְרַת אֲכָלָה בָשָׂר כִּי־תֵאָוֶה
נִפְשֶׁךָ לֵאכֹל בָּשָׂר בְּכָל־אוֹת נִפְשֶׁךָ
תֹאכֵל בָּשָׂר: ^{כא} כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָ
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְשׁוֹם שְׁמוֹ שָׁם וְזִבְחָתָּ מִבִּקְרֶךָ
וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ
וְאָכַלְתָּ בְּשַׁעְרֶיךָ בְּכָל אוֹת נִפְשֶׁךָ:
^{כב} אֵךְ כַּאֲשֶׁר יֹאכֵל אֶת־הַצִּי
וְאֶת־הָאֵיל כֵּן תֹאכְלָנוּ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר

וּבְנִיכֶם וּבְנִתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאֹמְהֵתֵיכֶם
וְהַלְוִי שְׁבַע־רֵיכֶם: ^{כג} כִּי אֵין לוֹ
חֶלֶק וְנַחֲלָה עִמָּכֶם: ^{כד} הַשֹּׁמֵר לְךָ
שָׁמָּה תַּעֲלֶה עוֹלוֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם
שֶׁתִּרְאֶה: ^{כז} כִּי אִם בְּמָקוֹם
שִׁירְצָה ה' בְּאַחַד מִן שְׁבָטֶיךָ
שָׁם תַּעֲלֶה עוֹלוֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כָּל
שְׂאֵנִי מִצְוֶה לְךָ: ^{כו} רַק בְּכָל רְצוֹן²⁵
נִפְשֶׁךָ תִּשְׁחַט²⁶ וְאָכַלְתָּ בָשָׂר
כְּבִרְכָה שֶׁל ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁנָּתַן לְךָ
בְּכָל עֵרֶךְ²⁷ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר יֹאכְלָנוּ
כְּבָשָׂר²⁸ הַצִּי וְהָאֵיל: ^{כט} רַק הַדָּם
לֹא תֹאכְלוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ
כַּמַּיִם: ^ל אֵין לְךָ רְשׁוֹת לֹאכֹל בְּעַרְיָךָ
מִעֶשֶׂר דִּגְגְךָ וְיִצְהָרְךָ²⁹ וְשִׁמְחָתָךָ³⁰
וּבְכֹרֶיךָ בְּקֶרֶךָ וְצֹאנְךָ וְכָל נִדְרֶיךָ
שֶׁתִּדְרֹךְ וְנִדְבֹתֶיךָ וְהַפְּרָשַׁת יָדְךָ: ^{לא}
כִּי אִם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלָנוּ
בְּמָקוֹם שִׁירְצָה ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ
אֹתָהּ וּבְנֶךָ וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ
וְהַלְוִי שְׁבַע־רֵיךָ וְשִׁמְחַת לִפְנֵי
ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל הַזֹּשֻׁט יָדְךָ: ^{לב}
הַשֹּׁמֵר לְךָ שָׁמָּה תִּרְחַק אֶת הַלְוִי
כָּל יָמֶיךָ עַל אֲרָצְךָ: ^{לד} (ס) כִּי יִרְחִיב
ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבוּלְךָ כְּמוֹ³² שֶׁדִּבֶּר־לְךָ³³
וְאִמְרַת אֲכָלָה בָשָׂר כִּי תִרְצָה
נִפְשֶׁךָ לֹאכֹל בָּשָׂר בְּכָל רְצוֹן נִפְשֶׁךָ
תֹאכֵל בָּשָׂר: ^{לז} כִּי יִרְחַק מִמֶּךָ
הַמָּקוֹם שִׁירְצָה ה' אֱלֹהֶיךָ
לְשׁוֹן שְׁכִינָתוֹ שָׁם וְשִׁחַטְתָּ³⁴ מִבִּקְרֶךָ
וּמִצֹּאנְךָ שֶׁנָּתַן ה' לְךָ כְּמוֹ שֶׁצִּוִּיתָ
וְאָכַלְתָּ בְּעַרְיָךָ בְּכָל רְצוֹן נִפְשֶׁךָ:
^{לח} אֵךְ כְּמוֹ שֶׁנֹּאכֵל בָּשָׂר הַצִּי
וְהָאֵיל כֵּן תֹאכְלָנוּ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר

וּבְנִיכֶם וּבְנִתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאֹמְהֵתֵיכֶם
וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם אֲרִי לִית לִיה
חֹלֶק וְאִחְסָנָא עִמָּכֶם: ^א אִסְתָּמַר לְךָ
דְּלִמָּא תִּסִּיק עֲלוֹתְךָ בְּכָל אֶתְרָא
דְּתַחֲזִי: ^ד אֱלֹהִין בְּאֶתְרָא
דִּיתְרַעִי יִי בְּחָדָא מִן שְׁבָטֶיךָ
תִּמְן תִּסִּיק עֲלוֹתְךָ וְתִמְן תַּעֲבִיד כָּל
דְּאָנָא מִפְּקִיד לְךָ: ^{טו} לְחוּד בְּכָל רְעוּת
נִפְשֶׁךָ תִּכּוֹס וְתִכּוֹל בְּסָרָא
כְּבִרְכָתָא דִּי אֱלֹהֶיךָ דִּיהִב לְךָ
בְּכָל קְרוֹךְ מִסָּאבָא וְדִכְיָא יִיכְלָנִיה
כְּבָסֵר טְבִיָּא וְאִילָא: ^{טז} לְחוּד דְּמָא
לֹא תִיכְלוּן עַל אֲרָעָא תִישְׁדַּנִּיה
כְּמִיָּא: ^{יז} לִית לְךָ רְשׁוֹ לְמִיכַל בְּקֶרֶךָ
מִעֶסֶר עֲבוּרְךָ וְחִמְרְךָ וּמִשְׁחָתְךָ
וּבְכֹרֵי תוֹרְךָ וְעֶגְדְךָ וְכָל נִדְרְךָ
דְּתִדְרֹךְ וְנִדְבַתְךָ וְאִפְרָשׁוֹת יָדְךָ: ^{יח}
אֱלֹהִין קָדָם יִי אֱלֹהֶיךָ תִיכְלָנִיה
בְּאֶתְרָא דִּיתְרַעִי יִי אֱלֹהֶיךָ בִּיה
אֶתְךָ וּבְרֶךְךָ וּבִרְתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ
וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיךָ וְשִׁמְחַת לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל אוֹשְׁטוֹת יָדְךָ: ^{יט}
אִסְתָּמַר לְךָ דְּלִמָּא תִּרְחַק יֵת לִיּוֹאֶה
כָּל יוֹמָךְ עַל אֲרָעְךָ: (ס) אֲרִי יִפְתִּי
יִי אֱלֹהֶיךָ יֵת תַּחֲוֹמָךְ כְּמָא דְּמִלִּיל לְךָ
וְתִימֵר אִיכּוֹל בְּסָרָא אֲרִי תִתְרַעִי
נִפְשֶׁךָ לְמִיכַל בְּסָרָא בְּכָל רְעוּת נִפְשֶׁךָ
תִיכּוֹל בְּסָרָא: ^{כא} אֲרִי יִתְרַחַק מִנְךָ
אֶתְרָא דִּיתְרַעִי יִי אֱלֹהֶיךָ
לְאִשְׁרָאָה שְׁכִינָתִיהָ תִמְן וְתִכּוֹס מִתוֹרְךָ
וּמִעֶגְדְךָ דִּיהִב יִי לְךָ כְּמָא דְּפִקִּידְתְּךָ
וְתִיכּוֹל בְּקֶרֶךָ בְּכָל רְעוּת נִפְשֶׁךָ:
^{כב} בְּרַם כְּמָא דְּמִתְאַכִּיל בְּסָר טְבִיָּא
וְאִילָא כֵּן תִיכְלָנִיה מִסָּאבָא וְדִכְיָא

²³ ויקרא כו, לא ועוד.

²⁴ רש"י סוכה לח. ד"ה דלמא.

²⁵ ראה בראשית מט, ו ועוד.

²⁶ שמות לד, כה.

²⁷ להלן יג, ג.

²⁸ שמות כח, מב ועוד.

²⁹ תרגום קהלת ט, ז; וראה בראשית יד, יח ועוד.

³⁰ ראה שמות כז, כ ועוד.

³¹ שמות כג, י ועוד.

³² יונתן ישעיהו ל, כב; מא, ו.

³³ 'כָּאֲשֶׁר' - 'כְּמוֹ אֲשֶׁר'; וּבִתְרַגּוֹם 'כְּמוֹ שֶׁ...' ('כְּמָא דְּ...').

³⁴ שמות כט, טז כ.

יִחַדּוּ וְאִכְלֹנוּ: **כג** רַק חֶזֶק לְבַלְתִּי
אֲכַל הָדָם כִּי הָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ
וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר: **כד** לֹא
תֹאכְלֶנּוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמַּיִם:
כה לֹא תֹאכְלֶנּוּ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ
וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה: **כו** רַק קִדְשִׁיךָ
אֲשֶׁר־יִהְיוּ לָךְ וּנְדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאת
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה: **כז** וַעֲשִׂיתָ
עֲלֵתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהָדָם עַל־מִזְבֵּחַ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדָם־זִבְחֶיךָ יִשְׁפֹךְ
עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר
תֹּאכַל: **כח** שֹׁמֵר וְשֹׁמֵעַתָּ אֵת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה
לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ
עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטֹּב וְהַיֵּשֶׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (ס) [שלישי]
כט כִּי־יִכְרִיתִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר אֵתָּה בֹא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּ אוֹתָם
מִפְּנֵיךָ וִירִשְׁתָּ אֹתָם וְיִשְׁבְּתָּ
בְּאַרְצָם: **ל** הַשֹּׁמֵר לָךְ פֶּן־תִּנְקֹשׁ
אֲחֵרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשְּׂמִדָּה מִפְּנֵיךָ
וּפֶן־תִּדְרֹשׁ לֵאמֹר לֹא־הֵיחָם
אֵיכָּה יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן גַּם־אֲנִי:
לא לֹא־תַעֲשֶׂה כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
כָל־תּוֹעֲבַת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא עֲשׂוֹ
לֹא־הֵיחָם כִּי גַם אֶת־בְּנֵיהֶם
וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ
לֹא־הֵיחָם: **יג א** אֵת כָּל־הַדָּבָר
אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֲתָכֶם אֹתוֹ תִּשְׁמְרוּ
לַעֲשׂוֹת לֹא־תִסְּפוּ עָלָיו וְלֹא
תִּגְרְעוּ מִמֶּנּוּ: (פ) **ב** כִּי־יִקּוּם

יִחַדּוּ וְאִכְלֹנוּ: **כג** רַק חֶזֶק בָּשָׂל³⁵ שֶׁלֹּא
לֹאֲכֹל הָדָם כִּי הָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ
וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבָּשָׂר: **כד** לֹא
תֹאכְלֶנּוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמַּיִם:
כה לֹא תֹאכְלֶנּוּ בָּשָׂל שְׂיִיטֵב לָךְ
וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי תַעֲשֶׂה שְׂפָשֶׁר
לִפְנֵי ה': **כו** רַק [י"ג: מַעֲשֶׂר] קִדְשִׁיךָ
שִׁיחִיו לָךְ וּנְדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאת
לְמָקוֹם שְׂרִיצָה ה': **כז** וַעֲשִׂיתָ
עוֹלוֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהָדָם עַל הַמִּזְבֵּחַ
שֶׁל ה' אֱלֹקֶיךָ וְדָם שְׁחִיטַת קִדְשִׁיךָ יִשְׁפֹךְ
עַל הַמִּזְבֵּחַ שֶׁל ה' אֱלֹקֶיךָ וְהַבָּשָׂר
תֹּאכַל: **כח** שֹׁמֵר וְשֹׁמֵעַתָּ אֵת
כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שֶׁאֲנִי מַצְוֶה לָךְ
בָּשָׂל שְׂיִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ
עַד הָעוֹלָם³⁶ כִּי תַעֲשֶׂה שְׂמִתוֹק³⁷ וְשְׂפָשֶׁר
לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ: (ס) [שלישי]
כט כִּי יִכְרִית ה' אֱלֹקֶיךָ אֶת הָעַמִּים
שֶׁאֵתָּה נִכְנַס לָשֵׁם לְרִשְׁתָּ אוֹתָם
מִפְּנֵיךָ וִירִשְׁתָּ אוֹתָם וְיִשְׁבְּתָּ
בְּאַרְצָם: **ל** הַשֹּׁמֵר לָךְ שְׂמָא תִּכְשָׁל³⁸
אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי שְׂשִׁמְדוֹ מִפְּנֵיךָ
וְשְׂמָא תִּדְרוֹשׁ לְטַעוּיּוּתֵיהֶם לֵאמֹר
אֵיךְ זֶה עוֹבְדִים הָעַמִּים הָאֵלֶּה
אֵת טַעוּיּוּתֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה כֵּן אִפִּי אֲנִי:
לא לֹא תַעֲשֶׂה כֵּן לִפְנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ כִּי
כָל שְׂמִרְחָק לִפְנֵי ה' שְׂשׂוֹנָא עוֹשִׂים
לְטַעוּיּוּתֵיהֶם כִּי אִפִּי אֵת בְּנֵיהֶם
וְאֵת בְּנוֹתֵיהֶם שׁוֹרְפִים⁴⁰ בָּאֵשׁ
לְטַעוּיּוּתֵיהֶם: **יג א** אֵת כָּל הַדָּבָר
שֶׁאֲנִי מַצְוֶה אֲתָכֶם אוֹתוֹ תִּשְׁמְרוּ
לַעֲשׂוֹת לֹא תוֹסִיפוּ⁴¹ עָלָיו וְלֹא
תִּגְרְעוּ⁴² מִמֶּנּוּ: (פ) **ב** כִּי יִקּוּם

כַּחֲדָא יִכְלִינָה: **כג** לְחוּד תִּקְף בְּדִיל דְּלֹא
לְמִיכַל דְּמָא אָרִי דְּמָא הוּא נֶפֶשׁ
וְלֹא תִיכּוֹל נֶפֶשׁ עִם בְּסָרָא: **כד** לֹא
תִיכְלִינָה עַל אֲרֻעָא תִישְׁדִּינָה כְּמִיָּא:
כה לֹא תִיכְלִינָה בְּדִיל דְּיִיטֵב לָךְ
וּלְבָנֶיךָ בְּתָרֵךְ אָרִי תַעֲבִיד דְּכָשֶׁר
קָדָם יי: **כו** לְחוּד [י"ג: מַעֲסָר] קִדְשִׁיךָ
דִּיהוֹן לָךְ וּנְדָרֵךְ תַטּוֹל וְתִיתִי
לְאַתְרָא דִּיתְרַעֲי יי: **כז** וְתַעֲבִיד
עֲלוֹתֶיךָ בְּסָרָא וְדְמָא עַל מִדְּבַחָא
דִּי אֱלֹהֵיךָ וְדָם נִכְסַת קִדְשִׁיךָ יִשְׁתַּפִּיךְ
עַל מִדְּבַחָא דִּי אֱלֹהֵיךָ וּבְסָרָא
תִיכּוֹל: **כח** טַר וְתַקְבִּיל יֵת
כָּל פְּתִגְמִיָּא הָאֵלִין דְּאָנָא מִפְּקִיד לָךְ
בְּדִיל דְּיִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ בְּתָרֵךְ
עַד עֲלָמָא אָרִי תַעֲבִיד דְּתַקִּין וְדְכָשֶׁר
קָדָם יי אֱלֹהֵיךָ: (ס) [שלישי]
כט אָרִי יִשִּׁיעִי יי אֱלֹהֵיךָ יֵת עֲמִמִּיָּא
דְּאֵת עֲלִיל לְתַמָּן לְמִירַת יִתְהוֹן
מִן קִדְמָךְ וְתִירַת יִתְהוֹן וְתַתִּיב
בְּאַרְעֵהוֹן: **ל** אֶסְתַּמֵּר לָךְ דְּלָמָא תִתְקַל
בְּתִרְיֵהוֹן בְּתַר דִּישְׁתַּיִצוֹן מִן קִדְמָךְ
וְדְלָמָא תִתְבַּע לְטַעוּתֵהוֹן לְמִימַר
אֵיכְדִין פְּלַחִין עֲמִמִּיָּא הָאֵלִין
יֵת טַעוּתֵהוֹן וְאֶעֱבִיד כֵּן אִפִּי אָנָא:
לא לֹא תַעֲבִיד כֵּן קָדָם יי אֱלֹהֵיךָ אָרִי
כָּל דְּמִרְחָק קָדָם יי דְּסָנִי עֲבָדִין
לְטַעוּתֵהוֹן אָרִי אִפִּי יֵת בְּנִיֵּהוֹן
וְיֵת בְּנֹתֵהוֹן מִזְּקִדִּין בְּנוֹרָא
לְטַעוּתֵהוֹן: **יג א** יֵת כָּל פְּתִגְמָא
דְּאָנָא מִפְּקִיד יִתְכוֹן יִתִּיה תַטּוֹן
לְמַעַבְד לֹא תִסְפּוֹן עֲלוּהִי וְלֹא
תִמְנַעוֹן מִנִּיה: (פ) **ב** אָרִי יִקּוּם

³⁵ כלה"כ קהלת ח, יז; וראה שם אב"ע: "ופירוש

'בָּשָׂל' כמו 'בַּעֲבוֹר'."

³⁶ יונתן ירמיהו כח, ח; יואל ב, ב.

³⁷ רמב"ן בראשית א, לא.

³⁸ תרגום משלי ד, יב (וראה אונקלוס ויקרא יט, יד;

כו, לו).

³⁹ במדבר יח, כא.

⁴⁰ יונתן מלכים ב' יז, לא.

⁴¹ שמות יד, יג ועוד.

⁴² הלשון 'מנע' משמשת בתרגום גם כתרגום לשון

'גרע', כאן ועוד מקומות (שמות ה, ח יא יט; כא, י;

ויקרא כז, יח; במדבר ט, ז; כז, ד; לו, ג ד; לעיל ד,

ב) משום שלשון 'גרע' פירושה "המניעה והחסרון"

(רד"ק, שרשים 'גרע').

בְּקִרְבָּךְ נִבְיָא אֹחַלִים חָלוּם וְנָתַן אֱלֹהִים
אֹתָם אֹחַלִים מוֹפֶת: ^ג וְבָא הָאֹת וְהַמּוֹפֶת
אֲשֶׁר־דָּבַר אֱלֹהִים לֵאמֹר נִלְכָּה אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אַחֲרִים אֲשֶׁר לֹא־יִדְעֶתֶם
וְנִעְבְּדֶם: ^ד לֹא תִשְׁמַע אֶל־דִּבְרֵי
הַנְּבִיא הַהוּא אֹחַלִים חָלוּם הַחָלוּם
הַהוּא כִּי מִנְסָה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם
לִדְעַת הִישָׁכֶם אֲהַבִּים אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם:
^ה אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ
וְאֵתוּ תִירְאוּ וְאֶת־מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ
וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ וְאֵתוּ תַעֲבֹדוּ
וְכֹן תִּדְבָּקוּ: ^ו וְהַנְּבִיא הַהוּא אֹחַלִים
חָלוּם הַחָלוּם הַהוּא יוֹמֶת כִּי
דְּבַר־סֵרָה עַל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וְהַפָּדָה מִבֵּית עַבְדִּים לְהַדְיָחָה
מִן־הַדָּרָד אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיךְ לִלְכֹת
בָּהּ וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ:
(ס) ^ז כִּי יִסִּיתֶךָ אַחֲרֵיךְ בְּזִיאָמְךָ
אֶרְבֶּנְךָ אֶרְבֶּנְךָ אוֹ־בִתְךָ אוֹ אִשְׁתְּ חִיקְךָ
אוֹ רַעֲךָ אֲשֶׁר כִּנְפֶשְׁךָ בִּסְתָר לֵאמֹר
נִלְכָּה וְנִעְבְּדָה אֱלֹהִים אַחֲרִים אֲשֶׁר לֹא
יִדְעֶת אֶתָּה וְאַבְחִיךָ: ^ח מֵאַלְהֵי
הָעַמִּים אֲשֶׁר סָבִיבִיתְכֶם הַקְרִיבִים
אֵלֶיךָ אוֹ הִרְחִקִים מִמֶּךָ מִקְצֵה הָאָרֶץ
וְעַד־קְצֵה הָאָרֶץ: ^ט לֹא־תֵאבְדָּה לוֹ
וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא־תַחֲסוּס עֵינֶךָ
עָלָיו וְלֹא־תַחֲמַל וְלֹא־תִכְסֶּה עָלָיו:
^י כִּי הִרְגָּה תִהְיֶה־בּוֹ

בִּינְךָ ⁴³ נִבְיָא אוֹ חוֹלֵם חָלוּם וְנָתַן לְךָ
אוֹת אוֹ מוֹפֶת: ^ג וְבָא הָאֹת וְהַמּוֹפֶת
שֶׁדָּבַר עִמָּךְ לֵאמֹר נִלְכָּה אַחֲרֵי
טַעוִיּוֹת הָעַמִּים שֶׁלֹּא יִדְעָתְךָ⁴⁴
וְנִעְבְּדוּ: ^ד לֹא תִקְבַּל לְדַבְּרֵי
הַנְּבִיא הַהוּא אוֹ מִן חוֹלֵם הַחָלוּם
הַהוּא כִּי מִנְסָה ה' אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם
לִדְעַת הִישָׁכֶם אוֹהֲבִים אֶת ה'
אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל לִבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם:
^ה אַחֲרֵי הָעֲבוּדָה⁴⁵ שֶׁל ה' אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ
וְאֵתוּ תִירְאוּ וְאֵת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ
וְלִמְאֵמוֹת תִּקְבְּלוּ וּלְפָנָיו⁴⁶ תַּעֲבֹדוּ
וְלִירְאוֹת⁴⁷ תִּתְקַרְבוּ: ^ו וְהַנְּבִיא הַהוּא
אוֹ חוֹלֵם הַחָלוּם הַהוּא יִהְרֹג⁴⁸ כִּי
דָּבַר סֵרָה⁴⁹ עַל ה' אֱלֹהֵיכֶם
שֶׁהוֹצִיא⁵⁰ אֶתְכֶם מֵהָאָרֶץ שֶׁל מִצְרַיִם
וְשֶׁפָּדָה⁵¹ מִבֵּית הָעַבְדּוֹת לְהַטְעוֹת⁵²
מִן הַדֶּרֶךְ שֶׁצִּוָּה ה' אֱלֹהֵיךְ לִלְכֹת
בָּהּ וּבַעֲרַת עוֹשֶׂה⁵³ אֲשֶׁר רַע מִבִּינְךָ:
(ס) ^ז כִּי יִיעָצְךָ⁵⁴ אַחֲרֵיךְ בֶּן אִמְךָ
אוֹ בִנְךָ אוֹ בִתְךָ אוֹ אִשְׁתְּ בִרְיָתְךָ⁵⁵
אוֹ חֲבֵרְךָ שֶׁכִּנְפֶשְׁךָ בִּסְתָר לֵאמֹר
נִלְכָּה וְנִעְבּוֹד לְטַעוִיּוֹת הָעַמִּים שֶׁלֹּא
יִדְעֶת אֶתָּה וְאַבּוֹתֶיךָ: ^ח מִטַּעוִיּוֹת
הָעַמִּים שֶׁבְּסָבִיבוֹתֶיכֶם שֶׁקְרוּבִים
לְךָ אוֹ שֶׁרְחוּקִים מִמֶּךָ מִסּוֹפֵי⁵⁶ הָאָרֶץ
וְעַד סּוֹפֵי הָאָרֶץ: ^ט לֹא תֵאבְדָּה לוֹ
וְלֹא תִקְבַּל מִמֶּנּוּ וְלֹא תַחֲסוּס עֵינֶךָ
עָלָיו וְלֹא תַרְחֹם⁵⁷ וְלֹא תִכְסֶּה עָלָיו:
^י כִּי הִרּוּג תִּהְיֶה־בּוֹ

בִּינְךָ נִבְיָא אוֹ חָלִים חָלָמָא וְנָתַן לְךָ
אוֹת אוֹ מוֹפֶת: ^ג וְיִיתִי אֶתָּה וּמוֹפֶתָ
דְּמַלִּיל עִמָּךְ לְמִימַר נִהַךְ בְּתַר
טַעוֹת עַמְמִיָּא דְלֹא יִדְעָתְךָ
וְנִפְלַחְנִין: ^ד לֹא תִקְבִּיל לְפִתְגָמֵי
נְבִיָּא הַהוּא אוֹ מִן חָלִים חָלָמָא
הַהוּא אֲרִי מְנַסִּי יי אֱלֹהֵיכֶם יִתְכּוֹן
לְמַדַּע הָאִיתִיכּוֹן רַחֲמִין יִת יי
אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל לִבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם:
^ה בְּתַר פִּלְחָנָא דִּי אֱלֹהֵיכֶם תִּתְכּוֹן
וְיִתִּיָּה תִדְחִלוֹן וְיִת פְּקוּדוֹהֵי תִשְׁרוֹן
וְלִמְמִירָה תִקְבְּלוֹן וְקִדְמוֹהֵי תִפְלַחוֹן
וְלִדְחִלְתִּיָּה תִתְקַרְבוּ: ^ו וְנִבְיָא הַהוּא
אוֹ חָלִים חָלָמָא הַהוּא יִתְקַטִּיל אֲרִי
מַלִּיל סְטִיָּא עַל יי אֱלֹהֵיכֶם
דְּאַפִּיק יִתְכּוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
וְדִפְרָקָךְ מִבֵּית עַבְדּוֹתָא לְאַטְעִיּוֹתָךְ
מִן אוֹרְחָא דִּפְרָקָךְ יי אֱלֹהֵיךְ לְמַהֲדָה
בָּהּ וּתְפִלִּי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:
(ס) ^ז אֲרִי יִמְלִכְנָךְ אַחוּדָךְ בֶּר אִמְךָ
אוֹ בִרְךָ אוֹ בִרְתְךָ אוֹ אִתְתָּ קִימְךָ
אוֹ חֲבֵרְךָ דְּכִנְפֶשְׁךָ בִּסְתָרָא לְמִימַר
נִהַךְ וְנִפְלַח לְטַעוֹת עַמְמִיָּא דְלֹא
יִדְעָתָא אֶת וְאַבְהָתְךָ: ^ח מִטַּעוֹת
עַמְמִיָּא דְּבִסְחָרְנִיכּוֹן דְּקָרִיבִין
לְךָ אוֹ דְּרַחֲמִין מִנְךָ מִסּוֹפֵי אֶרְעָא
וְעַד סִיפֵי אֶרְעָא: ^ט לֹא תֵיבִי לִיָּה
וְלֹא תִקְבִּיל מִנִּיָּה וְלֹא תַחֲסוּס עֵינֶךָ
עָלָוָה וְלֹא תַרְחִים וְלֹא תִכְסִּי עָלָוָה:
^י אֲרִי מִקְטֵל תִּקְטְלֶנִּיָּה יִדְךָ תִּהִי בִיָּה

⁴³ בראשית ג, טו ועוד.

⁴⁴ תרגם בלשון נקבה, בהתאם ל'טעוֹתא' בארמית.

⁴⁵ שמות ב, כג ועוד.

⁴⁶ בראשית כד, לג ועוד.

⁴⁷ שמות כ, יז.

⁴⁸ ראה בראשית ד, ח ועוד.

⁴⁹ 'סְטִיָּא' הוא מלשון סטייה מן הדרך (ראה אונקלוס במדבר ה, יב יט כ כט). והוא גם תרגום 'תוֹסֶה' (יונתן ישעיהו לב, ו).

⁵⁰ בראשית יד, יח ועוד.

⁵¹ תרגום איוב ה, כ.

⁵² ראה יונתן יחזקאל יג, י (ורד"ק שם, ובשרשים 'טעה'); ישעיהו יט, ג ועוד.

⁵³ בראשית א, יא ועוד.

⁵⁴ ראה שמות יח, יט; במדבר כד, יד.

⁵⁵ דברים לג, ט.

⁵⁶ הלשון 'סוֹף' נמצאת גם בלשון המקרא (קהלת ג,

יא; ז, ב; יב, יג; דברי הימים ב' כ, טז).

⁵⁷ יונתן זכריה א, יב.

בְּרִאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ וַיֵּד כָּל־הָעָם
בְּאַחֲרֹנָה: ^א וּסְקִלְתוּ בְּאֲבָנִים וּמָת
כִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחַךְ מֵעַל יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים: ^ב וְכָל־יִשְׂרָאֵל
יִשְׁמְעוּ וַיֵּרָאוּ וְלֹא־יִסְכְּפוּ לַעֲשׂוֹת
כַּדְּבַר הָרַע הַזֶּה בְּקִרְבְּךָ: (ס) ^א
כִּי־תִשְׁמָע בְּאַחַת עָרִיד אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְתְּ שָׁם לֵאמֹר:
^ד יֵצְאוּ אֲנָשִׁים בְּגִיבְלִיעַל מִקִּרְבְּךָ
וַיִּדְּיחוּ אֶת־יֹשְׁבֵי עִירָם לֵאמֹר גִּלְכָּה
וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר
לֹא־יִדְעָתֶם: ^ט וּדְרַשְׁתָּ וַחֲקַרְתָּ
וְשִׁאלְתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אָמַת נִכּוֹן
הַדָּבָר גַּעֲשֶׂתָהּ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת
בְּקִרְבְּךָ: ^י הֲכֵּה תִּכָּה אֶת־יֹשְׁבֵי
הָעִיר הַהוּא לְפִי־חֶרֶב הַחֲרֹם
אֹתָהּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־בְּהֶמְתָּהּ
לְפִי־חֶרֶב: ^י וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ
תִּקְבֹּץ אֶל־תּוֹךְ רְחֹבָהּ וְשִׁרְפָתָּ
בָּאֵשׁ אֶת־הָעִיר וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ
כָּלִיל לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִיתָה תֵּל
עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד: ^י וְלֹא־יִדְבַק
בִּידְךָ מְאוּמָה מִן־הַחֲרֹם לְמַעַן יֵשׁוּב
יְהוָה מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן־לָךְ רַחֲמִים
וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבָּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם: ^י כִּי תִשְׁמָע בְּקוֹל־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו

בְּרִאשׁוֹנָה לְהַרְגוֹ ⁵⁸ וְהִיד שֶׁל כָּל הָעָם
בְּאַחֲרֹנָה: ^א וְרָגְמָתוֹ ⁵⁹ בְּאֲבָנִים וּמָת
כִּי בִיקֵשׁ לְהַטְעוֹתְךָ מִהִירָאָה שֶׁל ה'
אֱלֹקֶךָ שֶׁהוֹצִיאֲךָ ⁶⁰ מֵהָאָרֶץ שֶׁל מִצְרַיִם
מִבֵּית הָעֲבָדוֹת: ^ב וְכָל יִשְׂרָאֵל
יִשְׁמְעוּ וַיֵּרָאוּ וְלֹא יוֹסִיפוּ לַעֲשׂוֹת
כַּדְּבַר הָרַע הַזֶּה בֵּינְךָ: (ס) ^א
כִּי תִשְׁמָע בְּאַחַת מִן עָרֵיד שֶׁה'
אֱלֹקֶךָ נֹתֵן לְךָ לְשִׁבְתְּ שָׁם לֵאמֹר:
^ד יֵצְאוּ אֲנָשִׁים בְּגִי רָשָׁע ⁶¹ מִבֵּינְךָ
וַיִּטְעוּ אֶת יוֹשְׁבֵי עִירָם לֵאמֹר נִלְךְ
וְנַעֲבֹד לְטַעוּיּוֹת הָעַמִּים
שֶׁלֹּא יִדְעָתֶם: ^ט וּדְרַשְׁתָּ וּבִדְקָתָ ⁶²
וְשִׁאלְתָּ יִפְהָ ⁶³ וְהִנֵּה אָמַת נִכּוֹן ⁶⁴
הַדְּבַר נַעֲשֶׂתָהּ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת
בֵּינְךָ: ^י הֲכֵּה תִכָּה אֶת יוֹשְׁבֵי
הָעִיר הַהִיא לְדָבָר שֶׁל חֶרֶב הַחֲרֹם ⁶⁵
אוֹתָהּ וְאֶת כָּל שְׁבָהּ וְאֶת בְּהֶמְתָּהּ
לְדָבָר שֶׁל חֶרֶב: ^י וְאֶת כָּל שְׁלָלָהּ ⁶⁶
תִּאֲסוֹף ⁶⁷ לְתוֹךְ רְחוֹבָהּ וְשִׁרְפָתָּ
בָּאֵשׁ אֶת הָעִיר וְאֶת כָּל שְׁלָלָהּ
כָּלִיל לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֶךָ וְהִיתָה תֵּל חֶרֶב ⁶⁸
לְעוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד: ^י וְלֹא יִדְבַק
בִּידְךָ דָּבָר ⁶⁹ מִן הַחֲרֹם בְּשָׁל שִׁיָּשׁוּב
ה' מִחֲזֶק ⁷⁰ כַּעֲסוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים
וְרַחֲמֶיךָ ⁷¹ עֲלֶיךָ וְהִרְבָּךְ כִּמוֹ שֶׁנִּשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם: ^י כִּי תִקְבַּל לְמֵאמֹר
שֶׁל ה' אֱלֹקֶךָ לְשֹׁמֵר אֶת כָּל מִצְוֹתָיו

בְּקִדְמִיתָא לְמִקְטִלְיָה וַיֵּדָא דְכָל עַמָּא
בְּבִתְרִיתָא: ^א וְתִרְגְּמִיָּה בְּאֲבָנִיָּא וַיָּמוּת
אַרִי בְּעָא לְאַטְעִיּוּתָךְ מִדְּחִלְתָּא דִּי
אֱלֹהֶךָ דְּאַפְקֹד מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדוֹתָא: ^ב וְכָל יִשְׂרָאֵל
יִשְׁמְעוּ וַיִּדְחִלוּ וְלֹא יִסְכְּפוּ לְמַעֲבַד
כַּפְתָּגְמָא בִישָׂא הִדִּין בֵּינְךָ: (ס) ^א
אַרִי תִשְׁמָע בְּחֻדָּא מִן קִרְנֹךְ דִּי
אֱלֹהֶךָ יְהִיב לָךְ לְמַתָּב תַּמָּן לְמִימֵר:
^ד נִפְקוּ גְבָרִין בְּגִי רָשָׁעָא מִבֵּינְךָ
וְאַטְעִיאוּ יָת יְתָבִי קִרְתָּהוֹן לְמִימֵר נָהִד
וְנִפְלַח לְטַעֲנוֹת עַמְמִיָּא
דְּלֹא יִדְעָתוּן: ^ט וְתִתְבַּע וְתִבְדֹּק
וְתִשָּׂאֵל יָאוֹת וְהָא קִשְׁטָא פִּיּוֹן
פְּתָגְמָא אֶתְעִבִּידִת תּוֹעִיבְתָא הִדָּא
בֵּינְךָ: ^י מִמְּחָא תִמְחִי יָת יְתָבִי
קִרְתָּא הֵהִיא לְפִתְגָם דְּחֶרֶב גְּמַר
יְתָה וַיְתָ כָּל דְּבָהּ וַיְתָ בְּעִירָהּ
לְפִתְגָם דְּחֶרֶב: ^י וַיְתָ כָּל עֲדָאָה
תִּכְנוֹשׁ לָגוּ פְתָאָה וְתוֹקִיד
בְּנוֹרָא יָת קִרְתָּא וַיְתָ כָּל עֲדָאָה
גְּמִיר קָדָם יִי אֱלֹהֶךָ וְתָהִי תֵּל חֶרֶב
לְעוֹלָם לֹא תִתְבְּנִי עוֹד: ^י וְלֹא יִדְבַק
בִּידְךָ מִדְּעָם מִן חֶרְמָא בְּדִיל דִּיתוּב
יִי מִתְקוֹף רְגִזִּיָּה וַיְתִין לָךְ רַחֲמִין
וְיִרְחִים עָלֶיךָ וַיִּסְגִּינְךָ כְּמָא דְקִיִּים
לְאַבְרָהָם: ^י אַרִי תִקְבִּיל לְמִימְרָא
דִּי אֱלֹהֶךָ לְמִטֵּר יָת כָּל פְּקוּדוֹהִי

⁵⁸ שמות כא, יד.

⁵⁹ ראה ויקרא כ, ב ועוד.

⁶⁰ שמות יג, ט; לעיל ו, יב; ז, יט להלן טז, א.

⁶¹ יונתן ישעיהו נח, ד; מיכה ו, יא.

⁶² הלשון 'בדק' נמצאת גם במקרא (מלכים ב' יב, ו ועוד); ראה שרשים לרד"ק שורש 'בדק'.

⁶³ ראה בראשית כט, יז; לט, ו; רמב"ן בראשית מ, טז; רא"ם במדבר כז, ז [יפה' בלשון התרגום וחז"ל משמש גם במובן של 'טוב'].

⁶⁴ ראה רש"י (להלן יז, ד) שפירש 'נכון' - 'מכון העדות'; אמנם בתרגום מצאנו הלשון 'כיון' על דברים אמתיים וישרים (ראה בראשית מב, יא; יונתן ישעיהו כז, ז; לג, טז; מה, יט; עמוס ה, י; חבקוק א, ד).

⁶⁵ ציווי.

⁶⁶ הלשון 'עד' במובן 'שלל' נמצאת גם במקרא (בראשית מט, כז ועוד).

⁶⁷ להלן כח, לח.

⁶⁸ יונתן ירמיהו לג, י; חגי א, ד ט.

⁶⁹ במדבר לא, כג ועוד.

⁷⁰ שמות יג, ג; יד, טז.

⁷¹ יונתן ירמיהו מב, יב.

אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצֹּדֶה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת
הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (ס) [רביעי]
יד א בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא
תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא־תִשְׁמְוּ קִרְחָה בֵּין
עֵינֵיכֶם לְמַת: ב כִּי עִם קְדוּשַׁת
אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יְהוָה
לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים
אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: (ס) א לֹא תֹאכַל
כָּל־תְּנוּעָבָה: ד זֹאת הַבְּהֵמָה
אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שֹׁר שֶׁה כְּשִׁבִים
וְשֶׁה עֲזִים: ה אֵיל וְצָבִי וַיִּחְמֹר
וְאָקוּ וְדִישָׁן וְתָאוּ וְזֹמֶר: ו
וְכָל־בְּהֵמָה מִפְּרִסַּת פֶּרֶסָה
וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת שְׁתֵּי פִרְסוֹת
מַעֲלַת גֵּרָה בְּבֵהֶמָה אַתָּה תֹאכְלוּ:
ז אֵךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ
מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיטֵי הַפֶּרֶסָה
הַשְּׂסוּעָה אֶת־הַגְּמֹל וְאֶת־הָאֲרִנָּבֶת
וְאֶת־הַשֶּׁפֶן כִּי־מַעֲלָה גֵּרָה הִמָּה
וּפְרִסָּהּ לֹא הִפְרִיסוּ טְמֵאִים הֵם
לָכֵם: ח וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־מַפְרִיט פֶּרֶסָה

שֶׁאֲנִי מַצֹּדֶה לָךְ יוֹם זֶה לַעֲשׂוֹת
שְׁכָשֶׁר לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ: (ס) [רביעי]
יד א בָּנִים אַתֶּם לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא
תִתְגַּדְּדוּ⁷² וְלֹא תִשְׁמְוּ קִרְחָה בֵּין
עֵינֵיכֶם עַל מַת: ב כִּי עִם קְדוּשַׁת
אַתָּה לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ רָצָה⁷³ ה'
לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם חֲבִיב⁷⁴ מִכָּל הָעַמִּים
שֶׁעַל פְּנֵי הָאָרֶץ: (ס) א לֹא תֹאכַל
כָּל שְׂמֵרְחָק: ד זֹאת הַבְּהֵמָה
שֶׁתֹּאכְלוּ שְׁוֹרִים⁷⁵ שְׁיִים שֶׁל רַחֲלִים⁷⁶
וְגַדִּים⁷⁷ שֶׁל עֲזִים: ה אֵיל וְצָבִי וַיִּחְמֹר
וַיַּעַל⁷⁸ וְרָאָם⁷⁹ וְשׁוֹר הַיַּעַר⁸⁰ וְזֹמֶר: ו
וְכָל בְּהֵמָה שֶׁסְּדוּקָה פֶּרֶסָתָהּ
וְשׁוֹסְעוֹת שִׁסְעִים⁸¹ שְׁתֵּי פִרְסוֹתֶיהָ
מַעֲלָה⁸² גֵּרָה בְּבֵהֶמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ:
ז אֵךְ אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ
מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִסְּדוּקֵי הַפֶּרֶסָה
שׁוֹסְעֵי שִׁסְעִים אֶת הַגְּמֹל וְאֶת הָאֲרִנָּבֶת
וְאֶת הַשֶּׁפֶן כִּי מַעֲלֵי גֵרָה הֵם
וּפְרִסָּתָם לֹא סְדוּקָה טְמֵאִים הֵם
לָכֵם: ח וְאֶת הַחֲזִיר כִּי סְדוּקַת פֶּרֶסָה

דֹּאנָא מַפְקִיד לָךְ יוֹמָא דִּין לְמַעַבְד
דְּכָשֶׁר קָדָם יי אֱלֹהֶיךָ: (ס) [רביעי]
יד א בָּנִין אַתּוֹן קָדָם יי אֱלֹהֵכוֹן לֹא
תִתְהַמְמוֹן וְלֹא תִשְׁוֹן מְרִט בֵּין
עֵינֵיכוֹן עַל מִית: ב אַרִי עִם קְדִישׁ
אַתְּ קָדָם יי אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ אַתְרַעִי יי
לְמַהּוֹי לִיה לְעַם חֲבִיב מִכָּל עַמְמֵי
דְּעַל אַפִּי אַרְעָא: (ס) א לֹא תִיכּוֹל
כָּל דְּמַרְחָק: ד דִּין בְּעִירָא
דְּתִיכּוֹן תּוֹרִין אַמְרִין דְּרַחֲלִין
וְגַדִּין דְּעִזִּין: ה אֵילָא וְטַבִּיא וַיִּחְמֹרָא
וַיַּעַלָא וְרִימָא וְתַרְבֵּלָא וְדִישָׁא: ו
וְכָל בְּעִירָא דְּסְדִיקָא פֶּרֶסָתָהּ
וּמִטְלָפִין טְלָפִין תִּרְתִּין פֶּרֶסָתָהּ
מִסְקָא פִּשְׂרָא בְּבְעִירָא יְתָה תִיכּוֹן:
ז בָּרַם יְתָה דִּין לֹא תִיכּוֹן
מִמַּסְקֵי פִשְׂרָא וּמִסְדִּיקֵי פֶּרֶסָתָא
מִטְלָפִי טְלָפִיא יְתָה גְמֵלָא וְיְתָה אֲרִנָּבָא
וְיְתָה טַבִּיא אַרִי מִסְקֵי פִשְׂרָא אַנּוֹן
וּפִרְסָתָהוֹן לֹא סְדִיקָא מְסֻבִּין אַנּוֹן
לָכוֹן: ח יְתָה חֲזִירָא אַרִי סְדִיק פֶּרֶסָתָא

⁷² צ"ע פירוש המילה 'תִתְהַמְמוֹן'; ראה יונתן ישעיהו יד, כג; ירמיהו מז, ה; מל, לו; מט, ג; עמוס ח, ו.
⁷³ תרגום דברי הימים א' כח, ד (וראה אונקלוס בראשית לד, יט ועוד).
⁷⁴ הלשון 'חֲבִיב' נמצאת גם במקרא (דברים לג, ג).
⁷⁵ יונתן הושע יב, יב.
⁷⁶ ראה בראשית לא, לח; לב, טו.
⁷⁷ יונתן שמואל א' י, ג (ויש נוסחאות שהניקוד שם הוא כמו כאן).
⁷⁸ ראה רש"י; תוספות ראש השנה כו: ד"ה של [ונמצא גם במקרא – שמואל א' כד, ג; תהלים קד, יח; איוב לט, א].
⁷⁹ ראה תוספות זכריה קיג: ד"ה אורזילא [ונמצא כלשון אונקלוס גם במקרא – איוב לט, ט י ועוד].
⁸⁰ רש"י (וראה עוד רש"י חולין פ. ד"ה תאו, וד"ה עזי); ויש מפרשים 'שׁוֹר הַחוּץ' (העיסור, הלכות שחיטה ש"ב, פ"ה ח"ה – כרך ב', מב ע"ג).
⁸¹ לדעת הרא"ם הלשון 'טְלָפִי' שבאונקלוס כאן ('מִטְלָפִין טְלָפִין') אין בה משמעות של צפורניים (בשונה מחולין נט: קיז), אלא היא לשון שיסוע, דהיינו חילוק הדבר לשנים.
לדעת הגור אריה 'מִטְלָפִין טְלָפִין' הוא מלשון צפורן, והיינו שהפרסה חלוקה לשתיים ויש לה שתי צפורניים.
לפי רבנו ישעיה (הובא ברא"ם) 'מִטְלָפִין טְלָפִין' הוא מלשון צפורן, והכוונה שיש לבהמה כעין מנעל עגול מחומר צפורני, המכסה כל הרגל (אלא שנתקשה למה לא תרגם כן על 'מפרסת פרסה') וכוונת המקרא, שרגליה מסתיימות בצפורן אחד ולא בצפורניים בכל אצבע כמו חתול וכלב וזאב וארי וכיוצא בהן.
⁸² להלן פסוק כו.

הוא וְלֹא גִיָּה טָמֵא הוּא לָכֵם
מִבְּשָׂרֶם לֹא תֹאכְלוּ וּבִגְבֻלָתֶם לֹא
תִגְעוּ: (ס) אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל
אֲשֶׁר בָּמִים כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סִנְפִיר
וְקִשְׁקֻשֹׁת תֹאכְלוּ: י וְכָל אֲשֶׁר אֵין־לוֹ
סִנְפִיר וְקִשְׁקֻשֹׁת לֹא תֹאכְלוּ טָמֵא
הוּא לָכֵם: (ס) יֵא כָל־צִפּוֹר טְהוֹרָה
תֹאכְלוּ: י וְזֶה אֲשֶׁר לֹא־תֹאכְלוּ מֵהֶם
הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס וְהַעֲזֹנִיָּה: י וְהָרָאָה
וְאֶת־הָאֵיָּה וְהַדִּיהָ לְמִינָהּ: י וְאֶת
כָּל־עֹרֵב לְמִינֹ: טו וְאֶת בֵּת הַיַּעֲנָה
וְאֶת־הַתַּחֲמֵס וְאֶת־הַשְּׁחִף וְאֶת־הַנֶּגֶז
לְמִינָהּ: טז אֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַיִּנְשׁוּף
וְהַתְּנַשְׁמֶת: יז וְהַקָּאָת וְאֶת־הַרְחֻמָּה
וְאֶת־הַשְּׁלֵד: יח וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה
לְמִינָהּ וְהַדּוֹכִיפֶת וְהַעֲטָלִף: יט וְכָל
שֶׁרֶץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֵם לֹא
יֹאכְלוּ: כ כָּל־עוֹף טְהוֹר תֹאכְלוּ: כא
לֹא תֹאכְלוּ כָל־גְּבִלָּה לִגֵּר
אֲשֶׁר־בְּשַׁעֲרֵיךָ תִתְּנָהּ וְאֶכְלָה אוֹ מִכָּל
לִנְכָרִי כִי עִם קָדוֹשׁ אַתָּה לִי־הוּא
אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלָב אִמּוֹ:
(פ) [חֲמִישִׁי] כב עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת
כָּל־תְּבוּאֹת זֶרַעַךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה
שְׁנֵה שָׁנָה: כג וְאֶכְלָתָּ לִפְנֵי | יְיָ
אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחָר לְשִׁכְּנֹ
שְׁמוֹ שָׁם מַעֲשֶׂר דִּגְגָנְךָ תִירֹשְׁךָ
וַיִּצְהָרְךָ וּבִכּוּרֵת בִּקְרֹךְ וְצֹאנְךָ לְמַעַן
תִּלְמַד לִירְאָה אֶת־יְיָ אֱלֹהֶיךָ
כָּל־הַיָּמִים: כד וְכִי־יִרְבֶּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ

הוא ולא גִיָּר טָמֵא הוּא לָכֵם
מִבְּשָׂרֶם לֹא תֹאכְלוּ וּבִגְבֻלָתֶם לֹא
תִגְעוּ: (ס) אֶת זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל
שְׂבָמִים כָּל שְׁלוֹ סִנְפִירִים
וְקִשְׁקֻשִׁים תֹאכְלוּ: י וְכָל שֶׁאֵין לוֹ
סִנְפִירִים וְקִשְׁקֻשִׁים לֹא תֹאכְלוּ טָמֵא
הוּא לָכֵם: (ס) יֵא כָל צִפּוֹר טְהוֹרָה⁸³
תֹאכְלוּ: י וְזֶה שֶׁלֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם
הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס וְהַעֲזֹנִיָּה: י וְכֵת הַכֶּנֶף⁸⁴
וְהַטּוֹרֶפֶת⁸⁵ וְהַדִּיהָ לְמִינָהּ: י וְאֶת
כָּל עוֹרֵב לְמִינֹ: טו וְאֶת בֵּת הַיַּעֲנָה
וְהַתַּחֲמֵס וְצִפּוֹר הַשְּׁחִף וְהַנֶּגֶז
לְמִינָהּ: טז וְהַכּוֹס וְהַקִּיפּוֹף⁸⁶
וְהַתְּנַשְׁמֶת: יז וְהַקָּאָת וְהַרְחֻמָּה
וְשׁוֹלָה דָּג⁸⁷: יח וְהַלְבָּנָה וְהָאֲנָפָה
לְמִינָהּ וְאֶמֶן⁸⁸ הָהָר וְהַעֲטָלִף: יט וְכָל
הַשֶּׁרֶץ שֶׁל הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֵם לֹא
יֹאכְלוּ: כ כָּל עוֹף טְהוֹר תֹאכְלוּ: כא
לֹא תֹאכְלוּ כָל גְּבִלָּה לְתוֹשֵׁב⁸⁹ עָרָל⁹⁰
שְׂבָעֲרִיךָ תִתְּנָהּ וְאֶכְלָה אוֹ מִכְרָנָה⁹¹
לְבָן עֲמִים⁹² כִּי עִם קָדוֹשׁ אַתָּה לִפְנֵי ה'
אֱלֹהֶיךָ לֹא תֹאכְלוּ בָשָׂר בַּחֲלָב: יג
(פ) [חֲמִישִׁי] כב עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת
כָּל תְּבוּאֹת זֶרַעַךָ שִׁיּוּצִיא⁹⁴ הַשָּׂדֶה
שְׁנֵה שָׁנָה: כג וְאֶכְלָתָּ לִפְנֵי ה'
אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחָר לְשִׁכְּנֹ
שְׁכִינָתוֹ שָׁם מַעֲשֶׂר דִּגְגָנְךָ יִיגֹד
וְשִׁמְנְךָ וּבִכּוּרֵי בִקְרֹךְ וְצֹאנְךָ בְּשֵׁל
שֶׁתִּלְמַד לִירְאָה לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ
כָּל הַיָּמִים: כד וְכִי יִרְבֶּה⁹⁵ מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ

הוא וְלֹא פֶשֶׁר מְסָאָב הוּא לָכֵן
מִבְּסָרְהוֹן לֹא תִיכְלוּ וּבִגְבֻלַתְהוֹן לֹא
תִקְרְבוּ: (ס) יֵת דִּין תִיכְלוּן מִכָּל
דְּבָמִיָּא כָּל דְּלִיָּה צִיצִין
וְקִלְפִין תִיכְלוּן: י וְכָל דְּלִית לִיָּה
צִיצִין וְקִלְפִין לֹא תִיכְלוּן מְסָאָב
הוּא לָכֵן: (ס) יֵא כָּל צִפּוֹר דְּכִי
תִיכְלוּן: י וְדִין דְּלֹא תִיכְלוּן מִנְהוֹן
נִשְׂרָא וְעַר וְעִזִּיא: יג וְכֵת כְּנָפָא
וְטָרְפִיתָא וְדִיתָא לְזִנְהָ: יד וְיֵת
כָּל עוֹרְבָא לְזִנְהָ: טו וְיֵת בֵּת נַעֲמִיתָא
וְצִיצָא וְצִפּוֹר שְׁחָפָא וְנִצָּא
לְזִנְהָ: טז וְקִדִּיא וְקִפּוּפָא
וּבִזְתָּא: יז וְקָתָא וִירְקִיקָא
וְשְׁלִינְנָא: יח וְחֹרִיתָא וְאִבּוֹ
לְזִנְהָ וְנִגְרָא טוֹרָא וְעֲטָלִפָּא: יט וְכָל
רְחֻשָׁא דְּעוֹפָא מְסָאָב הוּא לָכֵן לֹא
יִתֹאכְלוּן: כ כָּל עוֹף דְּכִי תִיכְלוּן: כא
לֹא תִיכְלוּן כָּל גְּבִילָא לְתוֹתֵב עָרָל
דְּבִקְרֹךְ תִתְּנָהּ וְיִיכְלָנָה אוֹ תִזְבְּנָנָה
לְבָר עֲמִמִין אֲרִי עִם קָדִישׁ אֶת קָדֵם יי
אֱלֹהֶיךָ לֹא תִיכְלוּן בָּסָר בַּחֲלָב:
(פ) [חֲמִישִׁי] כב עֲסָרָא תַעֲסָר יֵת
כָּל עֵלְלָת זֶרַעַךָ דִּיפִיק חֲקִלָא
שְׁנָא שְׁנָא: כג וְתִיכּוֹל קָדֵם יי
אֱלֹהֶיךָ בְּאַתְרָא דִּיתְרַעִי לֹא־שְׂרָאָה
שְׁכִינָתִיָּה תִמֵן מַעֲסָר עֲבֹרְךָ חֲמִרְךָ
וּמִשְׁחָךְ וּבִכּוּרֵי תוֹרְךָ וְעִנְךָ בְּדִיל
דְּתִילִף לְמַדְחַל קָדֵם יי אֱלֹהֶיךָ
כָּל יוֹמִיָּא: כד וְאֲרִי תִסְגִי מִנְךָ אוֹרְחָא

⁸³ באונקלוס 'דְּכִי' לשון זכר, בהתאם ל'צפר'
בארמית.

⁸⁴ במדבר טו, לח.

⁸⁵ תרגם אברהם ויקרא יא, יד [אמנם לא מצאנו
לשון 'סרף' באונקלוס ויונתן במשמעות אכילת חיה
ועוף].

⁸⁶ תוספות חולין סג, ד"ה באות.

⁸⁷ יונתן יונה ב, א; ראה רש"י ויקרא יא, יז.

⁸⁸ ראה רש"י פסחים כח, ד"ה כפא; סנהדרין קו.

ד"ה אייון; שמות לא, ה.

⁸⁹ ויקרא כה, מז ועוד.

⁹⁰ בראשית יז, יד.

⁹¹ להלן כא, יד.

⁹² בראשית כז, כט.

⁹³ בראשית יח, ח ועוד.

⁹⁴ להלן כד, יא.

⁹⁵ באונקלוס 'תִסְגִי' (תִרְבֶּה), לשון נקבה, בהתאם
ל'אורחא' בארמית (וראה קידושין ב:).

כִּי לֹא תֻכַּל לְשֹׂאתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָּ
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם
שְׁמוֹ שָׁם כִּי יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:
כה וְנָתַתָּה בְּכֶסֶף וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ
וְהִלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: **כו** וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכָל
אֲשֶׁר־תֵּאֱוָה נִפְשֶׁךָ בַּבֶּקֶר וּבַצֹּאן
וּבְיִלִּין וּבַשֶּׂכֶר וּבְכָל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ
נִפְשֶׁךָ וְאִכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְשִׂמַחְתָּ אִתָּהּ וּבִיתְךָ: **כז** וְהָלִין
אֲשֶׁר־בְּשַׁעְרֶיךָ לֹא תִעְזְבֶנּוּ כִּי אֵין
לּוֹ חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ: (ס) **כח** מִקְצֶה
| שְׁלֹשׁ שָׁנִים תֹּצִיא אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ
תְּבוֹאֲתֶךָ בַּשָּׁנָה הַהִיא וְהִנַּחְתָּ
בְּשַׁעְרֶיךָ: **כט** וּבָא הָלוֹי כִּי אֵין־לוֹ
חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ וְהֶגֶר וְהִיטּוֹם
וְהָאֱלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְאָכְלוּ וְשִׁבְעוּ
לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂה
יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: (ס) [ששי]

כִּי לֹא תֻכַּל לְשֹׂאתוֹ כִּי יִרְחַק מִמֶּךָּ
הַמָּקוֹם שְׁיִרְצָה ה' אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁן
שְׁכִינְתוֹ שָׁם כִּי יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ:
כה וְנָתַתָּ בְּכֶסֶף וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ
וְהִלַכְתָּ לְמָקוֹם שְׁיִרְצָה ה'
אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: **כו** וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף בְּכָל
שְׁתַּרְצָה נִפְשְׁךָ בַּבֶּקֶר וּבַצֹּאן
וּבִיַּין חֲדָשׁ⁹⁶ וְיֶשֶׁן⁹⁷ וּבְכָל שְׁתַּשְׁאֲלֶךָ
נִפְשְׁךָ וְאִכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ
וְשִׂמַחְתָּ אִתָּהּ וְאִישׁ בֵּיתְךָ: **כז** וְהָלוֹי
שְׁבַעְרֶיךָ לֹא תִרְחַקֶנּוּ כִּי אֵין
לוֹ חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ: (ס) **כח** מִסּוּף
שְׁלוֹשׁ שָׁנִים תֹּצִיא אֶת מַעֲשֶׂיךָ
תְּבוֹאֲתֶךָ בַּשָּׁנָה הַהִיא וְהִצְנַעְתָּ⁹⁸
בְּעַרְיֶיךָ: **כט** וּבָא הָלוֹי כִּי אֵין לוֹ
חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ וְהֶגֶר וְהִיטּוֹם
וְהָאֱלֻמָּנָה שְׁבַעְרֶיךָ וְאָכְלוּ וְשִׁבְעוּ
בְּשֵׁל שִׁיבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂי⁹⁹
יָדְךָ שְׁתַּעֲשֶׂה: (ס) [ששי]

אֲרִי לֹא תֻכַּל לְמַטְלִיהָ אֲרִי יִתְרַחַק מִמֶּךָּ
אֶתְרָא דִּיתְרַעִי יי אֱלֹהֶיךָ לְאֶשְׁרָאָה
שְׁכִינְתִּיהָ תִּמָּן אֲרִי יִבְרַכְכָּךְ יי אֱלֹהֶיךָ:
כה וְנָתַתִּין בְּכֶסֶפָא וְתַצֹּר כֶּסֶפָא בִּידְךָ
וְתִתְּךָ לְאֶתְרָא דִּיתְרַעִי יי
אֱלֹהֶיךָ בֵּיה: **כו** וְנָתַתִּין כֶּסֶפָא בְּכָל
דִּתְרַעִי נִפְשֶׁךָ בְּתוֹרִי וּבַעֲנָא
וּבִחְמֵר חֲדָת וְעַתִּיק וּבְכָל דִּתְשְׁאֲלֶנְךָ
נִפְשֶׁךָ וְתִיכּוֹל תִּמָּן קָדָם יי אֱלֹהֶיךָ
וְתַחְדִּי אֶת וְאֶנְשׁ בֵּיתְךָ: **כז** וְלִיּוֹאָה
דְּבִקְרָנְךָ לֹא תִרְחַקֶנִּיהָ אֲרִי לִית
לִיה חוּלְק וְאַחְסָנָא עִמָּךְ: (ס) **כח** מִסּוּף
תָּלַת שָׁנִין תִּפְיִק יֵת כָּל מַעֲסֵר
עֲלִלְתֶּךָ בְּשִׁתָּא הֵהִיא וְתַצְנַע
בְּקִרְנְךָ: **כט** וְיִיתִי לִיּוֹאָה אֲרִי לִית לִיה
חוּלְק וְאַחְסָנָא עִמָּךְ וְגִיּוֹרָא וְיִתְמָא
וְאַרְמְלָתָא דְּבִקְרָנְךָ וְיִיכְלוּ וְיִסְבְּעוּ
בְּדִיל דִּיבְרַכְכָּךְ יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל עוֹבְדֵי
יָדְךָ דִּתְעַבִּיד: (ס) [ששי]

⁹⁶ ראה שמות א, ח ועוד.

⁹⁷ ראה ויקרא כז, י.

⁹⁸ הלשון 'צנע' נמצאת גם במקרא (מיכה ו, ח; משלי יא, ב).

⁹⁹ יונתן ישעיהו נט, ו ועוד.